

Bankbarometern

---

23 april 2021

Innehåll

Bankbarometern	1
Förord	3
Sammanfattning	4
Den svenska bankmarknaden	5
Fördelning av bankernas utlåning	5
Bankernas utlåning till allmänheten	7
Bankernas finansiering	10
Bankernas lönsamhet	12
Bolåneaktörer utanför banksektorn	15
Betaltjänstföretagens volymer	17
Storbankerna	19
Retailbanker	24
Sparbanker	27
Konsumtionskreditföretag	30
Värdepappersbanker	33
Leasingbolag	36
Bilaga 1 – Kategorisering av företag	39

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
Epost finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förord

Bankbarometern ger en övergripande bild av utvecklingen i de svenska banksystemet, utifrån läget vid det senaste halvårsskiftet.

I rapporten beskriver vi översiktligt utvecklingen för de cirka 150 banker, kreditmarknadsföretag, bostadskreditinstitut och betalningsinstitut som FI har tillsyn över. Rapporten är deskriptiv och utgår ifrån institutens balans- och resultaträkningar. Den har inte som syfte att bedöma stabiliteten i det svenska banksystemet likt Finansinspektionens stabilitetsrapport. Bankbarometern ges ut en gång i halvåret och beskriver utvecklingen under de senaste tolv månaderna med fokus på det senaste halvåret. Siffror för föregående period anges inom parentes. När halvåret kommenteras används halvårets del av helåret, det sker ingen uppräknings till årstakt. Tillväxttakterna är inte justerade för valutakursförändringar

Bankbarometern beskriver det svenska banksystemet men omfattar även de tre storbankernas verksamhet utanför Sverige. Utländska bankers verksamhet i Sverige tas upp i avsnittet ”Den svenska bankmarknaden” men inte i övriga delar.

Bankbarometern utgår från den konsoliderade gruppnivån för de svenska banker som ingår i en så kallad konsoliderad situation. Enskilda dotterbolag till svenska banker och kreditmarknadsföretag som står under FI:s tillsyn ingår i den konsoliderade situationen. Bostadskreditinstitutens och betalningsinstitutens verksamhet beskrivs i avsnittet ”Den svenska bankmarknaden”.

I den här rapporten benämns banker och kreditmarknadsföretag i huvudsak med samlingsnamnet ”banker”. Skillnaden mellan en bank och ett kreditmarknadsföretag är att i en bank ingår betalningsförmedling via generella betalningssystem, exempelvis RIX och Bankgirot.

Informationen som ligger till grund för Bankbarometern är i huvudsak den löpande inrapportering som svenska finansiella företag under tillsyn är skyldig att göra till FI. Utöver de 150 Svenska företag som FI har full tillsyn över finns ett 30-tal svenska filialer till utländska banker som driver verksamhet i Sverige. Rapporteringsunderlaget, och därmed vissa nyckeltal och volymer, skiljer sig något från SCB:s finansmarknadsstatistik till följd av något olika definitioner och skillnader i vilka institut som ingår i underlaget.

Sammanfattning

De svenska bankerna visar överlag en fortsatt god underliggande lönsamhet trots den rådande pandemin. Lönsamheten på bankmarknaden under 2020 drevs i första hand av volymtillväxt och högre marginaler och stärktes under andra halvåret.

Bankernas totala utlåning växte snabbare 2020 än 2019. Bankernas totala utlåning till allmänheten i Sverige växte med 5,2 procent (4,3 procent), tillväxten stannade av under andra halvåret och var 0,5 procent.¹ Bostadsutlåningen växte med 6,0 procent (4,8 procent). Företagsutlåningen i Sverige ökade med 4,6 procent (3,3 procent), under andra halvåret minskade utlåningen med 2,8 procent. Sparbankerna ökade sin bostadsutlåning mera än andra banker under pandemiåret 2020. Deras nyutlåning (netto) växte med 10,5 procent (6,6 procent). Bostadskreditinstitutens andel av nyutlåningen minskade jämfört med föregående år, men den är fortsatt större än deras totala andel av bolånestocken.

På aggregerad nivå har bankerna historiskt använt sig utav en större andel marknadsupplåning relativt inlåning från allmänheten som finansieringskälla. Under coronapandemin har andelen inlåning ökat och andelen marknadsupplåning minskat. Idag finansierar banksektorn totalt sig till hälften med marknadsupplåning och till hälften med inlåning.

Lönsamheten för de svenska bankerna var lägre 2020 än 2019. Under andra halvåret 2020 stärktes dock lönsamheten jämfört med första halvåret. Lönsamheten är fortsatt högre jämfört med övriga nordiska storbanker. Högre bolånemarginaler, som stärkt räntenettot, och högre provisionsnetto har stärkt lönsamheten. Andelen problemlån i slutet av 2020 var 1,2 procent vilket är i samma nivå som innan pandemin, under andra halvåret har de minskat något.

Under 2020 har värdepappersbankerna haft ett ökat inflöde av både kunder och sparande, som bidragit till en kraftigt ökad lönsamhet. Provisionsnettot växte med 67,4 procent (8,4 procent) under 2020 för värdepappersbankerna, andra halvåret visade högre tillväxt, 39,6 procent, än första.

---

¹ När halvåret kommenteras används halvårets del av helåret, det sker ingen uppräknig till årstakt.

Den svenska bankmarknaden

Bankmarknadens lönsamhet avtog under helåret 2020, även om den återhämtade sig och stärktes under andra halvåret. Den totala utlåningen till allmänheten i Sverige ökade under 2020. Företagsutlåningen i Sverige minskade under andra halvåret.

Så fördelas bankernas utlåning

De svenska bankerna lånar i huvudsak ut till hushåll och företag i Sverige. Sammantaget stod de tre svenska storbankerna, Svenska Handelsbanken, SEB och Swedbank, för 53 procent av all utlåning till allmänheten i Sverige, se diagram 1. Under de senaste åren har deras stora andel av utestående lån minskat. Det beror bland annat på ökad konkurrens från de så kallade retailbankerna,² vars marknadsandelar har ökat framför allt på bolånemarknaden. År 2015 hade de dåvarande fyra svenska storbankerna, där även Nordea ingick, 77 procent av den svenska bolånemarknaden. Denna andel har i dag sjunkit till 72 procent.

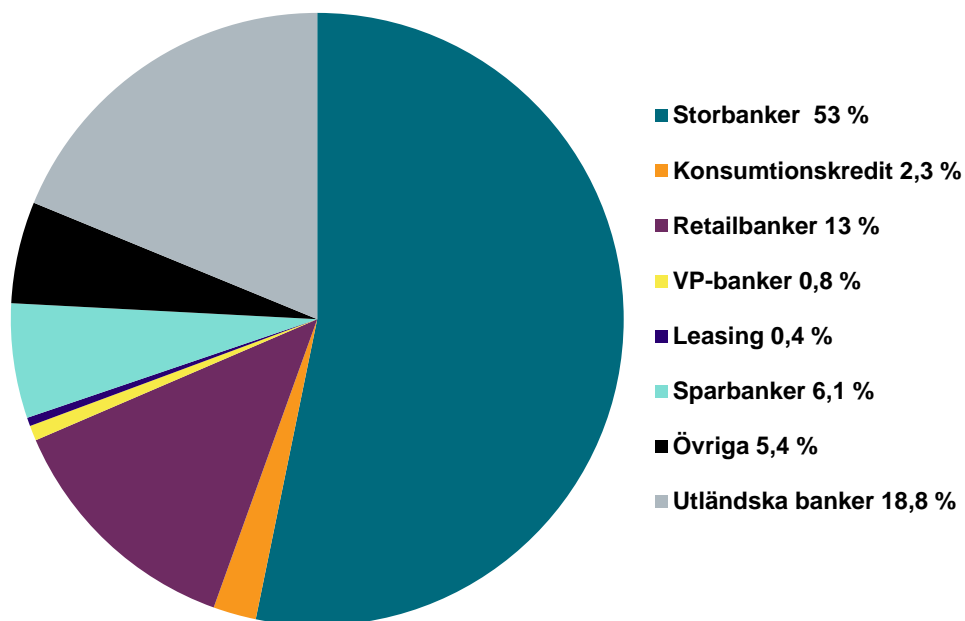
De tre svenska storbankerna har även en omfattande bankverksamhet utanför Sverige. Deras samlade totala utlåning, inklusive utlåning utanför Sverige, stod för 71 procent av svenska bankers totala utlåning vid utgången av 2020, se diagram 2.

---

² För en beskrivning av företagen i de olika kategorierna, se bilaga 1, sidan 36.

1. Utlåning till Allmänheten i Sverige

Procent

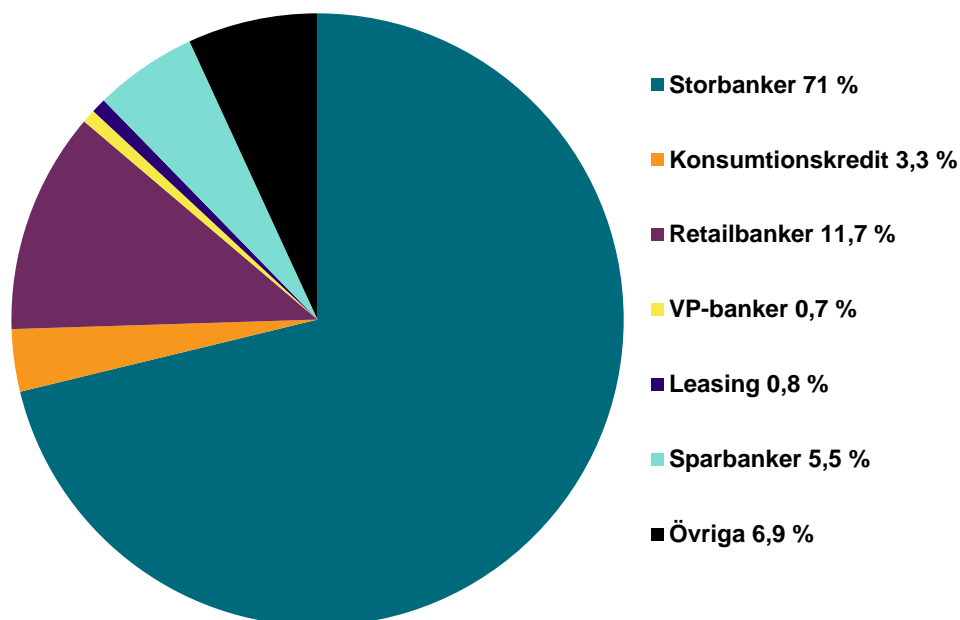

Källa: FI och SCB.

Anm. Inkluderar även utländska bankers filialer och dotterbolag. Data för kvartal 4 2020.

2. Fördelning av svenska bankers totala utlåning

Procent

Källa: FI.

Anm. Avser total utlåning till allmänheten, även utanför Sverige. Data för kvartal 4 2020.

Bankernas utlåning till allmänheten

Utlåningen till allmänheten består av lån till hushåll och icke-finansiella företag.³ Under 2020 växte bankernas totala utlåning till allmänheten, för samtliga geografiska områden, med 4,1 procent (6,0). Tillväxten var jämnt fördelad över året. Bankernas totala exponering uppgick till 7 800 miljarder kronor, se diagram 3. Deras bostadsrelaterade utlåning växte under 2020 med 3,0 procent (7,0 procent), under andra halvåret avmattades tillväxten ytterligare då tillväxten var 0,8 procent. Företagsutlåningen för samtliga geografiska områden och marknader växte med 5,6 procent (4,5 procent) under 2020. Andra halvåret visade en starkare tillväxt, 3,7 procent, än under första halvåret.

Bankernas totala utlåning till allmänheten i Sverige uppgick till 6 900 miljarder kronor i slutet av 2020.⁴ Utländska bankers utlåning i Sverige ökade med 3,9 procent (3,9 procent) under 2020. Denna ökning är mindre än ökningen för de svenska bankerna. De utländska bankernas totala utlåning till allmänheten i Sverige uppgick till drygt 1 300 miljarder kronor i slutet av 2020. Det motsvarar ungefär 19 procent av den totala utlåningen.

Bankernas utlåning till hushåll uppgick till 62 procent av bankernas totala utlåning till allmänheten i Sverige. Bolån utgör den största andelen och uppgick till 3 750 miljarder kronor, se diagram 4. Under 2020 ökade bankernas bostadsutlåning med 6,0 procent (4,8 procent), tillväxten var jämt fördelad under året.

De tre storbankernas andel av den totala nyutlåningen på 216 miljarder kronor under 2020 ökade något från 40 till 42 procent under andra halvåret. Det är däremot en fortsatt lägre andel än deras andel av de totala bolåneexponeringarna. Storbankernas andel av nyutlåningen av bolån har minskat de senaste åren till följd av ökad konkurrens från retailbankerna, sparbankerna och bostadskreditinstituten, se diagram 5.

Bankerna har dessutom utestående exponeringar i Sverige på omkring 525 miljarder kronor som utgörs av andra former av lån till hushåll (i huvudsak olika konsumtionskrediter). Denna utlåning har växt långsammare under 2020, 3,3 procent (5,2 procent), andra halvåret var tillväxten 2,0 procent.

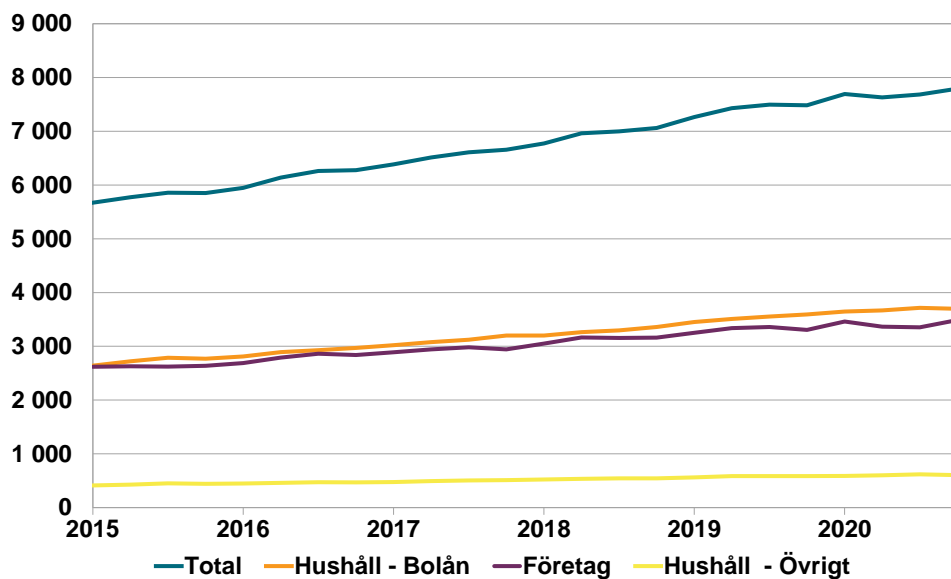
Under inledningen av krisen ökade bankernas företagsutlåning snabbt. Det var dels för att de icke-finansiella företagen behövde stärka sin likviditet, dels för att ersätta förfall av certifikat och obligationer som tillfälligt inte kunde refinansieras på sina respektive marknader. Under 2020 växte bankernas utlåning till svenska företag med 4,6 procent (3,3 procent) och uppgick till 2 650 miljarder, se diagram 4. Andra halvåret 2020 har utlåningen till svenska företag successivt minskat, -2,8 procent.

³ Icke-finansiella företag inkluderar även offentlig sektor.

⁴ Utlåning till allmänheten i Sverige inkluderar utländska filialer och dotterbolag.

3. Svenska bankers totala utlåning till allmänheten

Miljarder kronor

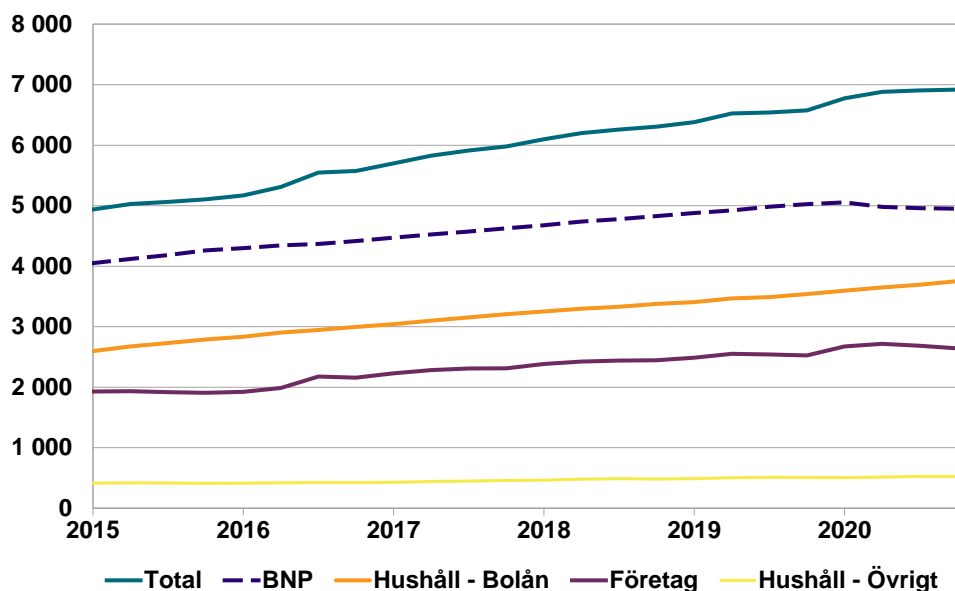

Källa: FI.

Anm. Avser total global utlåning till allmänheten.

4. Utlåning till allmänheten i Sverige

Miljarder kronor

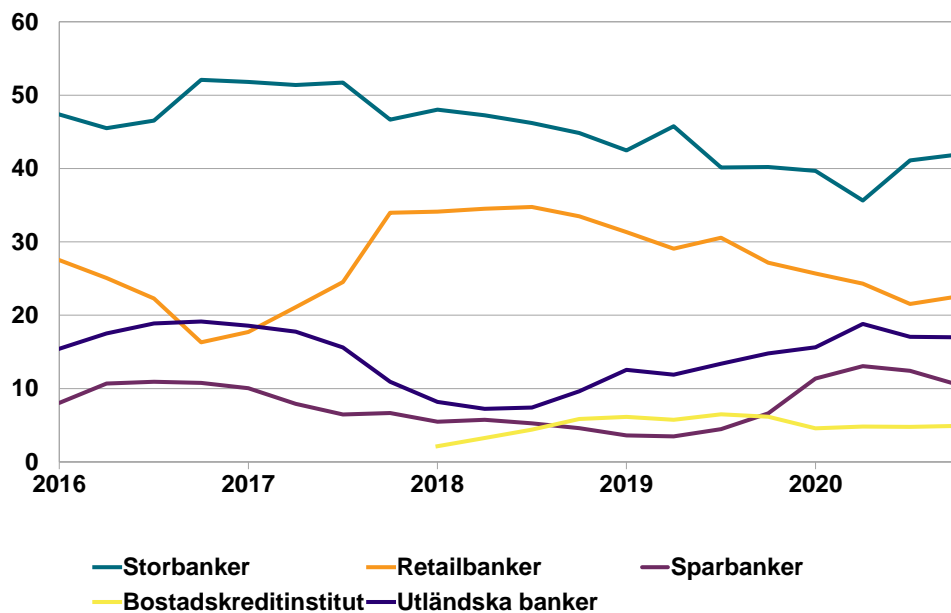
Källa: FI och SCB.

Anm. Inkluderar även utländska bankers filialer och dotterbolag.

5. Svenska bolån – andelar av nyutlåningen

Procent

Källa: FI.

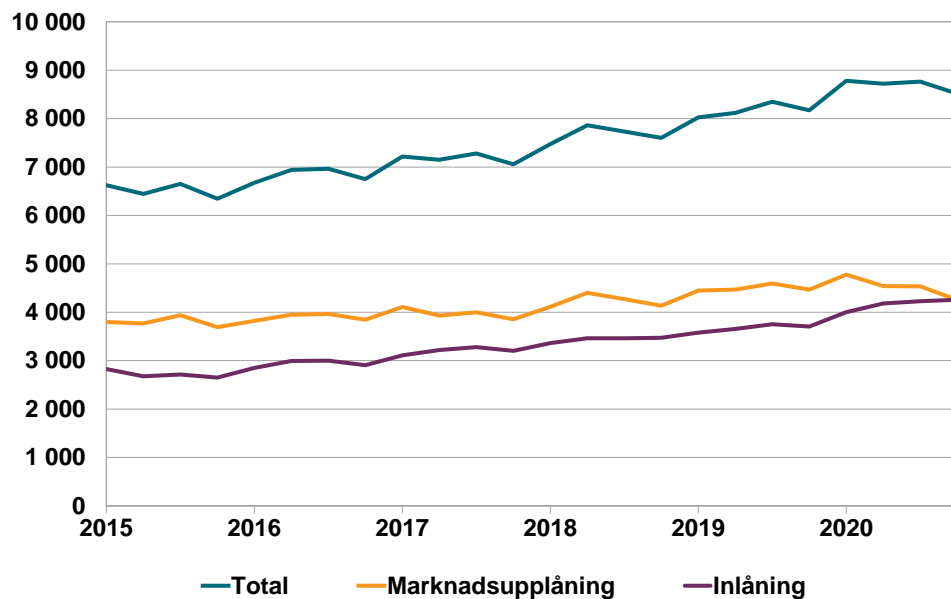
Anm. Avser respektive kategoris andel av nyutlåning under det senaste året 2020. Nyutlåning har beräknats som differensen i bolånestocken vid årets början och slut.

Bankernas finansiering

Bankernas utlåning finansieras dels av marknadsupplåning i form av säkerställda och icke-säkerställda obligationer, dels av inlåning från allmänheten. Vid utgången av 2020 stod marknadsupplåningen för ungefär hälften av bankernas totala finansiering, se diagram 6. Sammantaget uppgick de svenska bankernas totala finansiering till 8 500 miljarder kronor. Bankernas inlåning från allmänheten har ökat snabbt under 2020. Bankernas inlåning ökade med 15 procent (6,7 procent) under 2020, större delen av tillväxten skedde under första halvåret, 12,8 procent. Eftersom inlåningen har vuxit snabbt och penningpolitiken skapat ett större likviditetsöverskott i ekonomin, har bankernas behov av marknadsupplåning minskat. Marknadsfinansieringen minskade under 2020, -4,7 procent (8,1 procent), minskningen inträffade under andra halvåret, -6,3 procent. Marknadsfinansiering utgör fortfarande en hög andel av de svenska bankernas finansiering jämfört med snittet hos banker i andra EU-länder.

6. Bankernas finansiering i form av inlåning och marknadsupplåning

Miljarder kronor

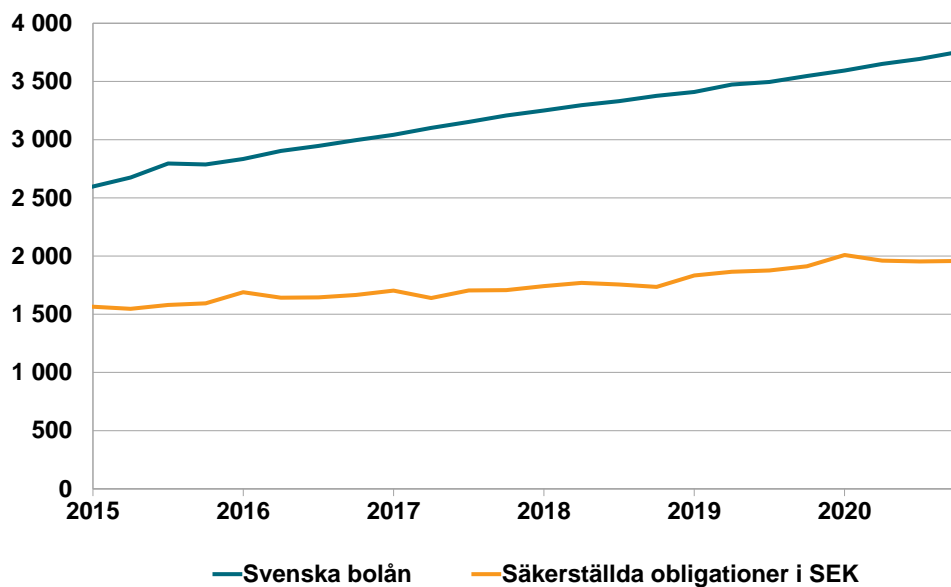

Källa: FI.

Anm. Enbart svenska banker på gruppnivå.

7. Utestående volymer av säkerställda obligationer emitterade i svenska kronor och svenska bolån

Miljarder kronor

Källa: FI och SCB.

Anm. Inkluderar även utländska bankers filialer och dotterbolag.

Bankernas lönsamhet

Bankernas avkastning på eget kapital har under de senaste åren varit god och högre jämfört med andra europeiska banker. Lönsamheten minskade under första halvåret 2020 på grund av pandemin och började återhämta sig under andra halvåret. Den lägre lönsamheten under inledningen av 2020 beror främst på högre kreditförlustreserveringar med anledning av de effekter som pandemin förväntades orsaka. Sedan utgången av första halvåret 2020 har bankernas avkastning på eget kapital ökat från 6,5 procent till 8,0 procent, se diagram 8.

Den stärkta lönsamheten under andra halvåret beror bland annat på högre bolånemarginaler, som stärker räntenettet, och provisionsnettot. Bankernas kostnader i förhållande till intäkterna (K/I-kvot) var 53 procent i slutet av 2020. Det är 2 procentenheter lägre än i slutet av andra halvåret, se diagram 9.

Ett mått på kreditkvaliteten, och därmed en indikation på framtida kreditförluster, är storleken på bankernas problemlån. Andelen problemlån i relation till den totala utlåningen ökade i början av pandemin, men har sedan dess minskat i takt med den ekonomiska återhämtningen. I slutet av 2020 uppgick andelen problemlån till 1,20 procent (1,25 procent) av bankernas totala exponeringar. Det är 0,06 procentenheter lägre jämfört med utgången av första halvåret 2020, se diagram 10. Problemlånen minskade marginellt hos samtliga kategorier av banker, men framför allt hos dem vars affärsmodell bygger på uppköp av förfallna fordringar (till stor del från utlandet) och från institut som främst beviljar konsumtionskrediter.

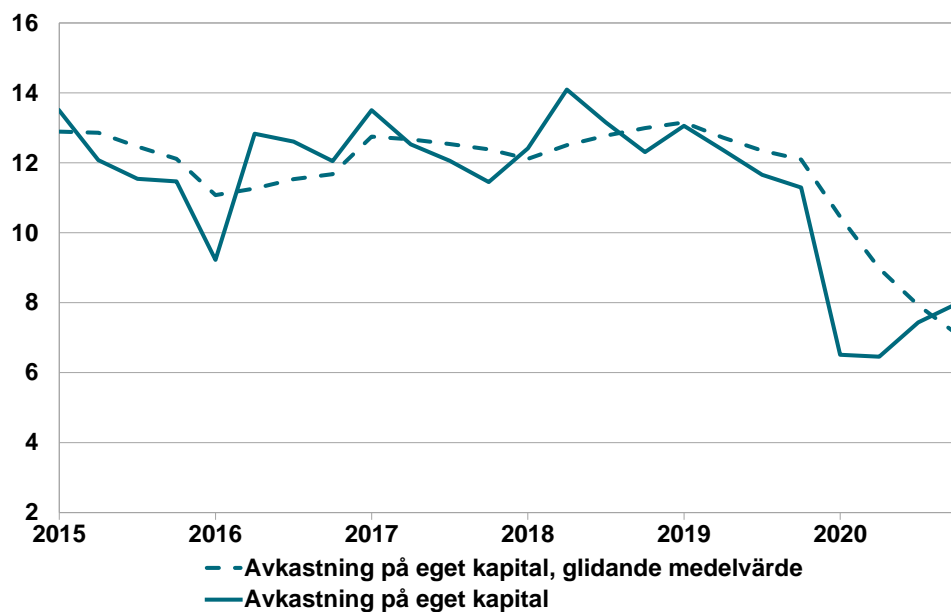
För majoriteten av de svenska bankerna är räntenettet den viktigaste intäktskällan. År 2020 uppgick räntenettomarginalen till 1,49 procent (1,45 procent), se diagram 10.⁵ Räntenettet förstärktes under andra halvåret. Den högre osäkerheten om kunders kreditvärdighet kan vara en bidragande faktor till att marginalen steg under 2020. Men den högre räntenettomarginalen kan också förklaras av andra faktorer som till exempel förändrade konkurrensförhållanden.

---

⁵ Räntenettomarginalen har beräknats som räntenettet i relation till den totala utlåningen till allmänheten.

8. Genomsnittlig avkastning på eget kapital

Procent

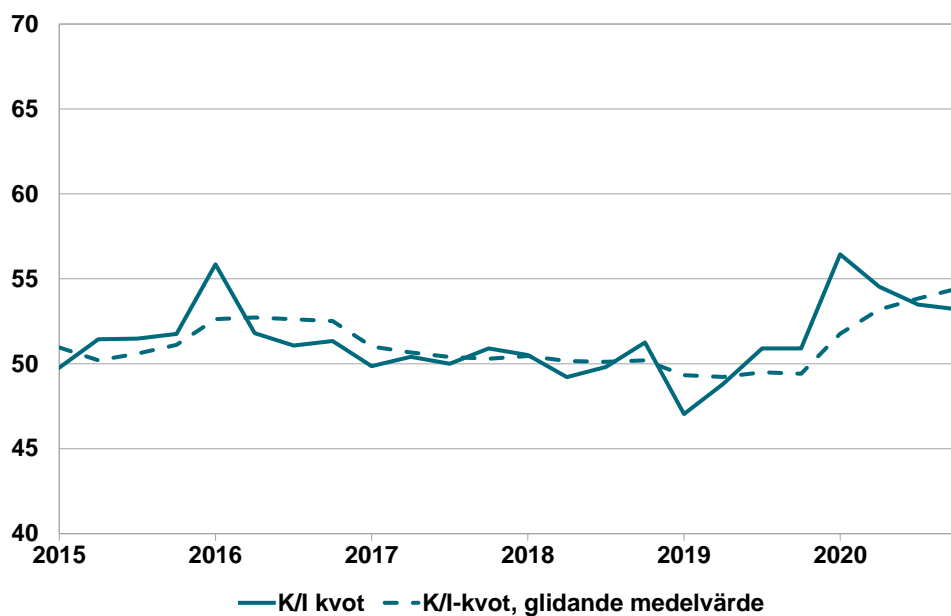

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Glidande medelvärde avser medelvärde de fyra senaste kvartalen.

9. Genomsnittlig K/I-kvot

Procent

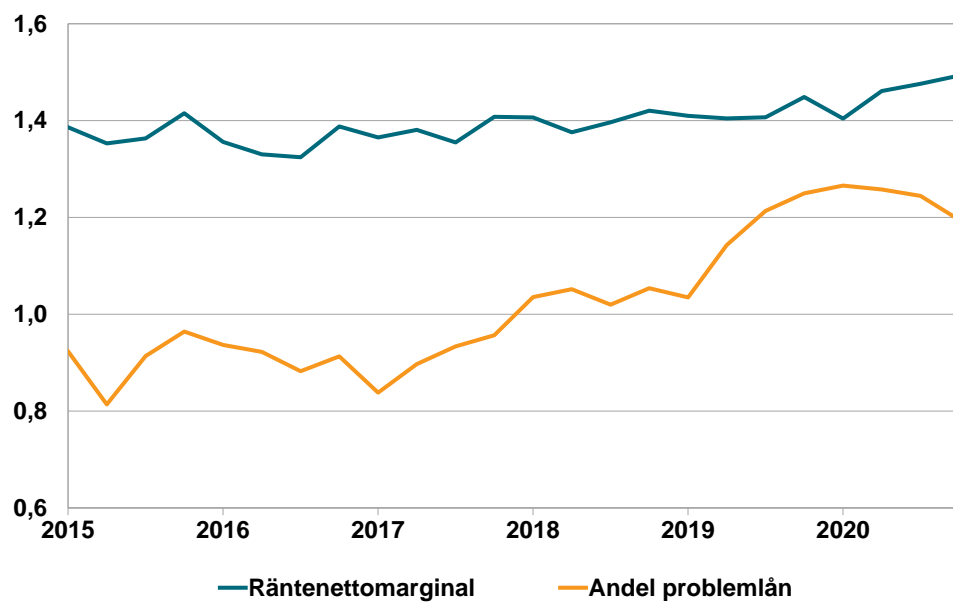

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Glidande medelvärde avser medelvärdet för de fyra senaste kvartalen.

10. Genomsnittlig räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt.

Bolåneaktörer utanför banksektorn

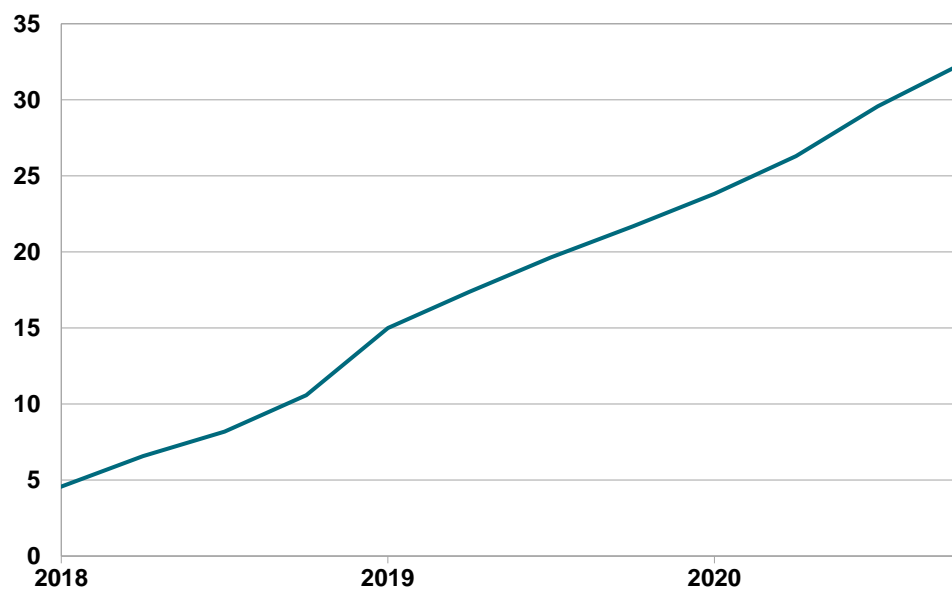
Under de senaste åren har kreditgivare utanför den traditionella banksektorn etablerat sig på den svenska bolånemarknaden. Dessa aktörer finansierar inte bolån med inlåning och behöver därför inte tillstånd som bank eller kreditmarknadsbolag.

De nya bolåneaktörerna har olika affärsmodeller, men förenas av att de ofta överför bolånen till ett närliggande företag som i sin tur överför kreditrisken till institutionella investerare. De volymer som de nya aktörerna genererar är fortfarande små i förhållande till den totala bolånestocken, 0,9 procent i slutet av 2020. Men deras utlåning av bolån växer allt snabbare, 48,9 procent under 2020, och stod för 4,9 procent av den totala bolånestockens nettoökning under 2020, se diagram 5. Sammantaget uppgick deras utlåning till 32,3 miljarder kronor i slutet av 2020, se diagram 11.

Hittills har samtliga aktörer med påbörjad verksamhet valt att rikta in sig på kunder med en låg kreditrisk, som oftast har en lägre belåningsgrad än genomsnittet för nya bolånekunder i Sverige.

11. De nya bolåneaktörernas totala utlåningsvolym

Miljarder kronor

Källa: FI.

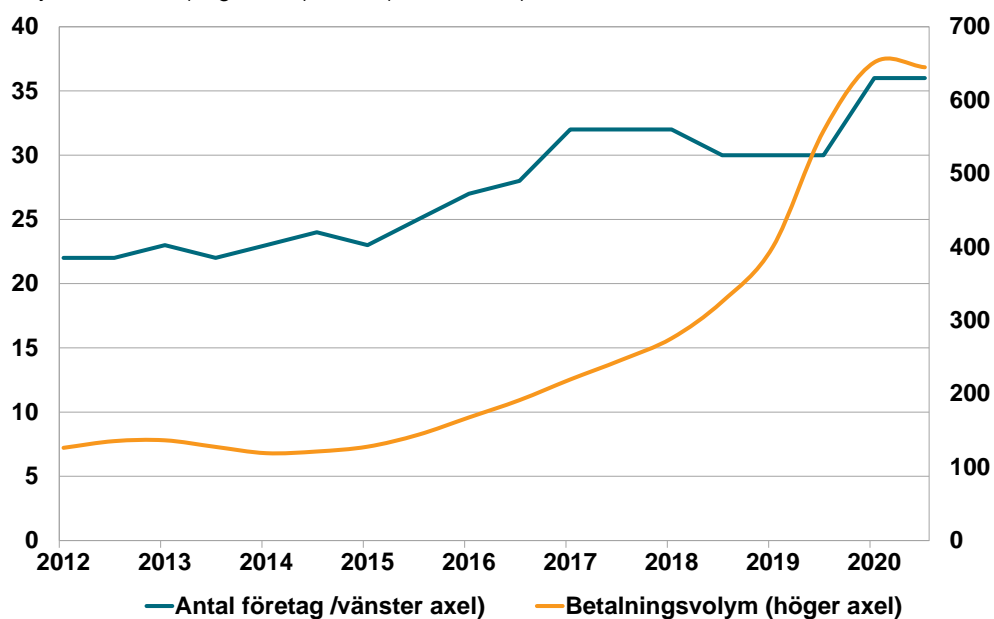
Betaltjänstföretagens volymer

De volymer som betaltjänstföretag förmedlar har vuxit snabbt under de senaste åren. Sedan 2012 har de ökat med 25 procent per år och låg vid utgången av det andra halvåret på ungefär 650 miljarder kronor, se diagram 12. Det beror bland annat på snabb teknisk utveckling inom området, samtidigt som efterfrågan på digitala banktjänster- och lösningar har ökat.

Betaltjänstföretagen har vitt skilda affärsmodeller. Många erbjuder olika slags betallosningar, ofta inom e-handeln, medan andra i första hand är kortinlösare. Det finns även företag som erbjuder så kallad lånebaserad gräsrotsfinansiering (crowdfunding) och så kallade person-till-person-lån (peer-to-peer). Gemensamt för företagen är dock att de inte har banktillstånd och därmed inte får ta emot inlåning från allmänheten. Det innebär att de inte får ta emot betalmedel och använda dessa i andra syften än att genomföra själva betalningen. Vid utgången av andra halvåret 2020 fanns det 36 betaltjänstföretag. Några av de största är Bamboora, Trustly, Loomis, Nokas och Kivra.

12. Antal betaltjänstföretag och deras totala betalningsvolym

Miljarder kronor (höger axel), antal (vänster axel)

Källa: FI.

Anm. Avser rullande helårsvolym. Inrapportering av betalningsvolym kan skilja sig mellan instituten.

Storbankerna

De svenska storbankernas lönsamhet ökade under det andra halvåret 2020. Lönsamheten drevs framförallt av högre bolånemarginaler, som stärkte räntenettet. Utlåningen till allmänheten i Sverige ökade under 2020, men i lägre takt under andra halvåret.

Den genomsnittliga lönsamheten för de tre svenska storbankerna – Svenska Handelsbanken, SEB och Swedbank – har under de senaste åren minskat något. Denna trend förstärktes i den inledande fasen av coronapandemin då avkastningen försämrades främst på grund av ökade kreditförlustreserveringar för den förväntade effekten av pandemin. Vidare beslutade FI under första halvåret 2020 om sanktionsavgifter på 4 respektive 1 miljard kronor mot Swedbank och SEB för brister i arbetet att motverka penningtvätt. Under andra halvåret förbättrades avkastningen och uppgick till 9 procent totalt. Det är 2 procentenheter högre än under första halvåret 2020. De svenska bankernas lönsamhet var fortfarande högre än genomsnittet för andra storbanker inom EU och i Norden (2 respektive 7 procent).⁶

En förklaring till den förbättrade lönsamheten under andra kvartalet är att bankernas samlade intäkter ökade, främst till följd av stigande utlåning och bolånemarginaler.⁷

Kostnaderna i relation till intäkterna ökade under 2020 och uppgick till 45 procent (42 procent) i slutet av 2020. Det är en minskning med 1 procentenhet jämfört med i slutet av första halvåret. Den genomsnittliga K/I-kvoten hos banker i andra EU-länder var fortfarande markant högre (65 procent). Även de övriga nordiska storbankerna uppvisade en högre K/I-kvot, 59 procent, se diagram 14. En anledning till att de svenska storbankerna har lägre kostnader är att de har kommit betydligt längre i att digitalisera sin verksamhet jämfört med andra banker i EU. Det har gjort det möjligt för de svenska storbankerna att ha färre fysiska bankkontor och en lägre personaltäthet inom många funktioner.

Utvecklingen för storbankernas räntenettomarginal har varit relativt stabil under de senaste åren. Den låg på 1,45 procent (1,36 procent) vid utgången 2020, se diagram 15. Samtidigt har räntenettomarginalen i EU och Norden varit avtagande under de senaste åren, i takt med fallande räntenivåer överlag. Vid utgången av 2020 var nivån högre i Sverige än i EU.

---

⁶ EU-banker består av EBA:s viktade genomsnitt av de största bankerna i EU. De nordiska bankerna består av Nordea, Danske Bank, och DNB.

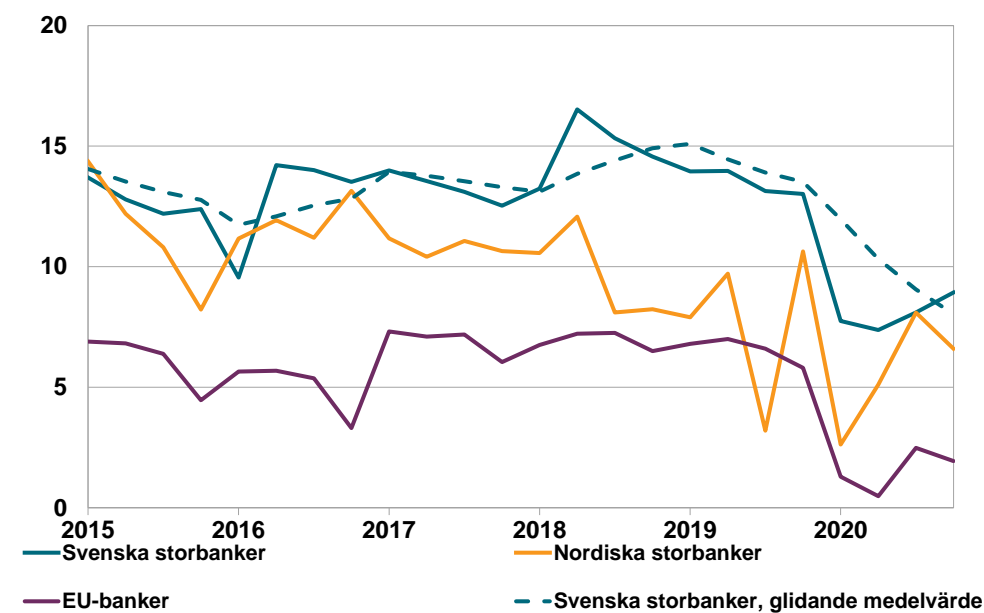
⁷ Se FI:s statistik "Bankernas marginal på bolån", Finansinspektionen.

De svenska storbankernas utlåning till allmänheten är relativt jämnt fördelad mellan lån till hushåll och lån till icke-finansiella företag. Vid utgången av fjärde kvartalet 2020 var storbankernas totala utlåning till allmänheten 5 550 miljarder kronor. Ungefär hälften av detta – 2 750 miljarder kronor – var bolån, 150 miljarder kronor bestod av annan utlåning till hushåll och 2 650 miljarder kronor var utlåning till icke-finansiella företag, se diagram 16. Under 2020 ökade storbankernas utlåning med 3,1 procent (5,0 procent). Det är lägre än genomsnittet för bankmarknaden som låg på 4,1 procent i årstakt.

En annan anledning till att de svenska storbankerna har högre lönsamhet jämfört med andra banker är lägre kreditförlustnivåer. Andelen problemlån har legat stabilt på ungefär 0,6 procent, vilket var lägre än andelen hos de nordiska storbankerna, 1,3 procent. Motsvarande andel för de andra storbankerna i EU var betydligt högre, 2,5 procent i slutet av 2020, men kreditkvaliteten har förbättrats under de senaste åren, se diagram 17.

13. Avkastning på eget kapital

Procent

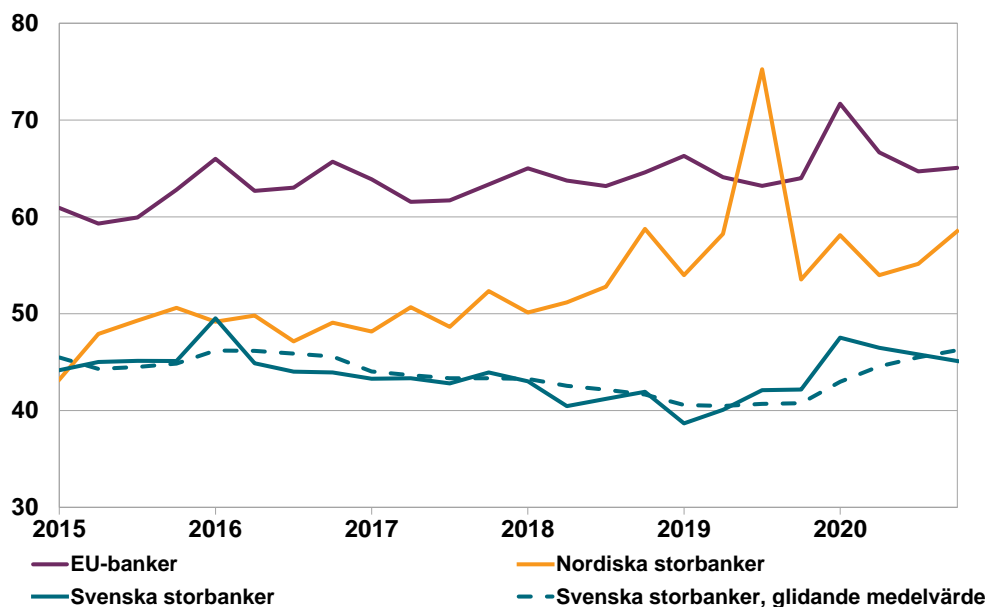

Källa: FI, Standard & Poor's och EBA.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen. Swedbanks och SEB:s sanktionsavgifter är exkluderade.

14. K/I-kvot

Procent

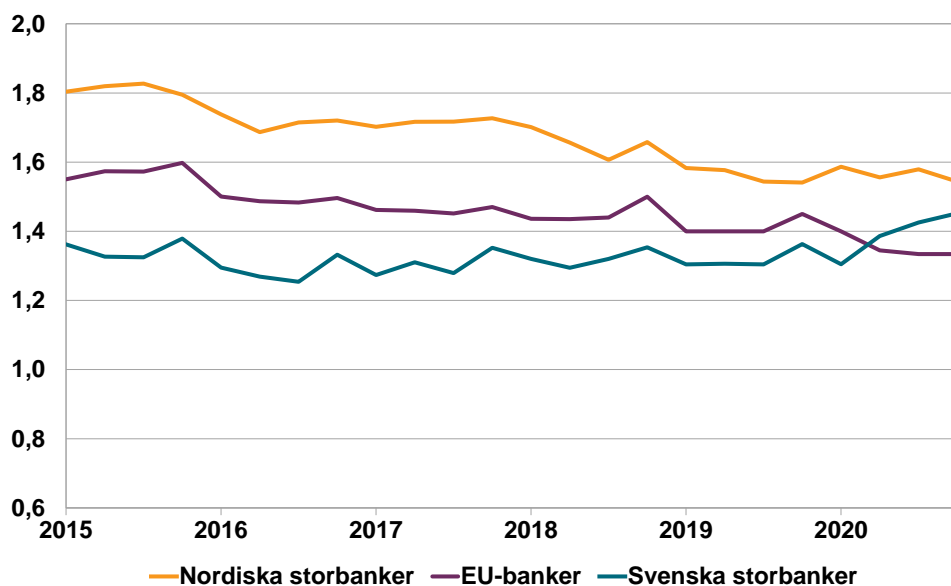

Källa: FI, Standard & Poor's och EBA.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen. Swedbanks och SEB:s sanktionsavgifter är exkluderade.

15. Räntenettomarginal

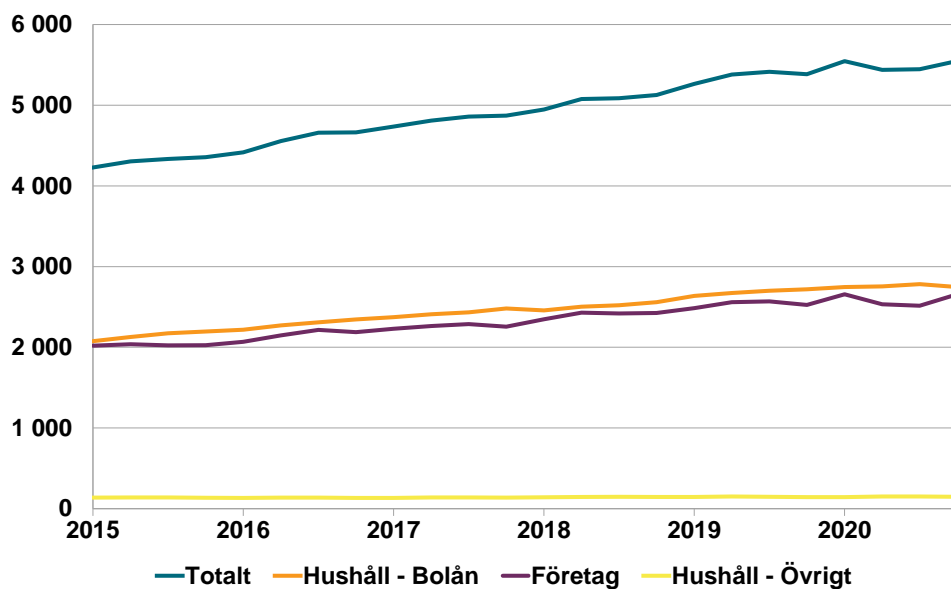
Procent

Källa: FI, Standard & Poor's och EBA.
Anm. Avser viktade genomsnitt.

16. Storbankernas totala utlåning till allmänheten

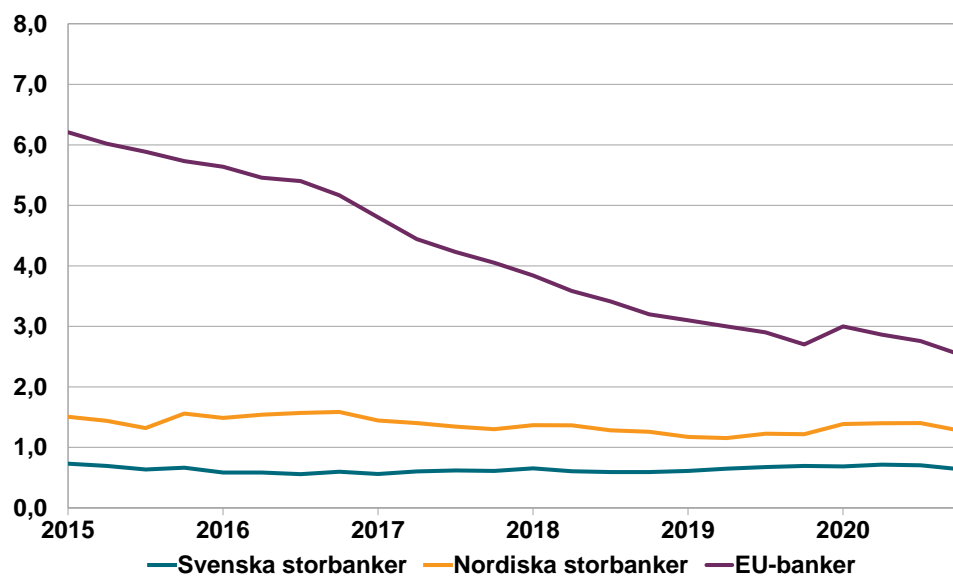
Miljarder kronor

Källa: FI.
Anm. Avser all utlåning på gruppnivå.

17. Andel problemlån

Procent

Källa: FI, Standard & Poor's och EBA.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt.

Retailbanker

Retailbankernas lönsamhet förbättrades något under 2020. Utlåningen till allmänheten ökade under året och drevs av företagsutlåningen.

Gemensamt för de fyra företag som vi i rapporten benämner retailbanker – SBAB, Länsförsäkringar Bank, Skandiabanken och Landshypotek – är att de är inriktade på utlåning till hushåll samt mindre och medelstora företag, i huvudsak i Sverige. Deras fokus är på bolån och lån med annan fast egendom som säkerhet.

Avkastningen på eget kapital uppgick till 7,3 procent (6,7 procent) under 2020. Lönsamhet gick ned något under första halvåret, men återhämtade sig under andra halvåret, se diagram 18. Räntenettet är den dominerande intäktskällan och utgjorde en majoritet av de totala intäkterna. Retailbankernas kostnader i relation till intäkter (K/I) uppgick till 50 procent. K/I-kvoten ökade 5 procentenheter under andra halvåret 2020.

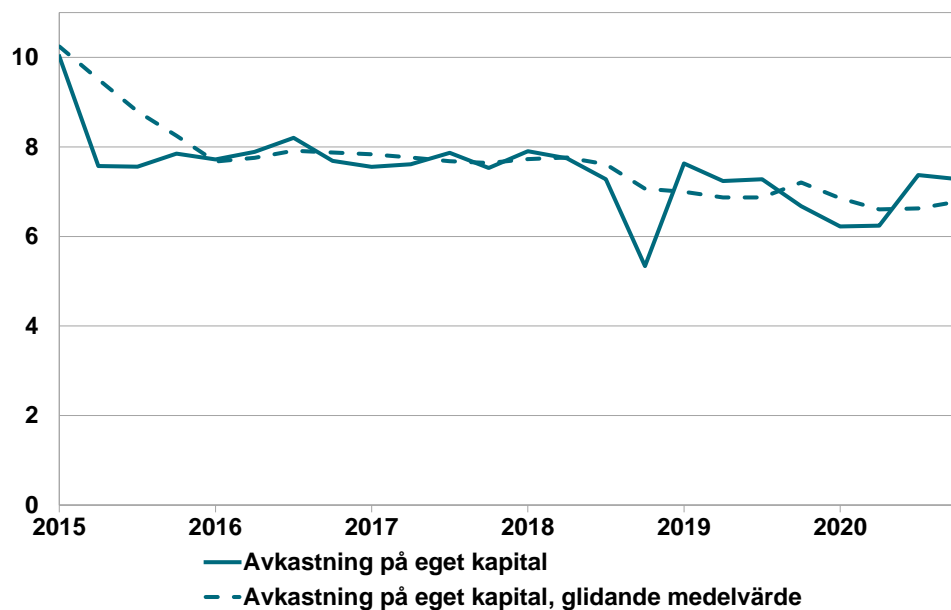
Retailbankernas utlåning har ökat snabbt under de senaste åren, och ökningen har främst bestått av bolån. Bostadsutlåningen ökade med 7,5 procent (8,0 procent) under 2020, vilket är 1,7 procentenheter högre tillväxttakt än bankmarknaden som helhet. Bolånen utgjorde 77 procent av retailbankernas totala utlåning. Retailbankerna svarar för 19 procent av bolånestocken och deras andel av nyutlåningen på bolånemarknaden uppgick till 22,5 procent (27,0 procent) under 2020. Retailbankernas utlåning till icke-finansiella företag har haft en relativt hög tillväxttakt, 14,3 procent (3,8 procent) under 2020. Företagsutlåningen uppgick till 200 miljarder kronor i slutet av 2020, se diagram 19.

Andelen problemlån har halverats jämfört med nivån 2015. Räntenettomarginalen var nästan oförändrad, 1,10 procent (1,09 procent), se diagram 20. Det är lägre än både storbankernas och sparbankernas räntenettomarginaler som uppgick till 1,45 procent respektive 1,59 procent.

18. Avkastning på eget kapital

Procent

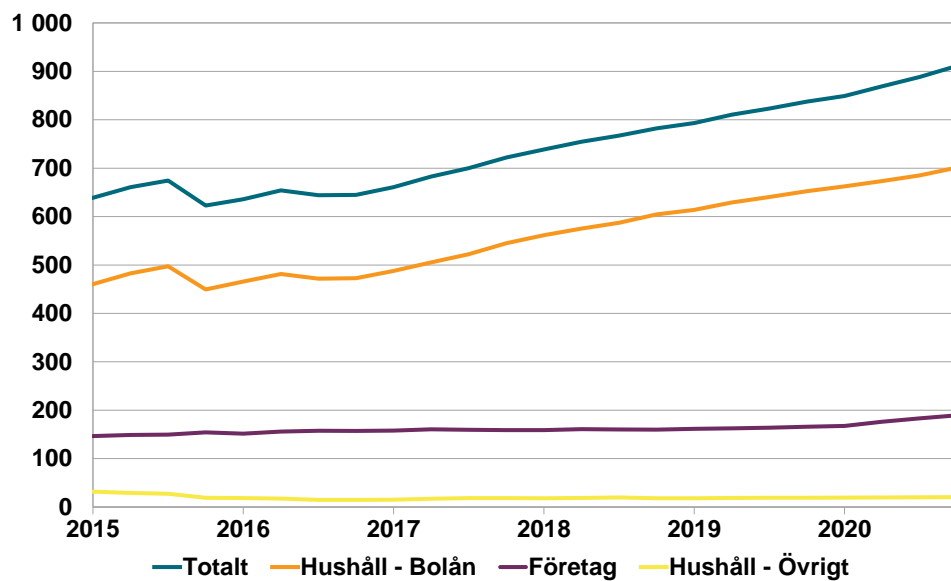

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen. Den låga kvoten under det fjärde kvartalet 2018 beror till stor del på att Länsförsäkringar Bank gjorde nedskrivningar av immateriella tillgångar i samband med att banken slutförde ett it-projekt.

19. Utlåning

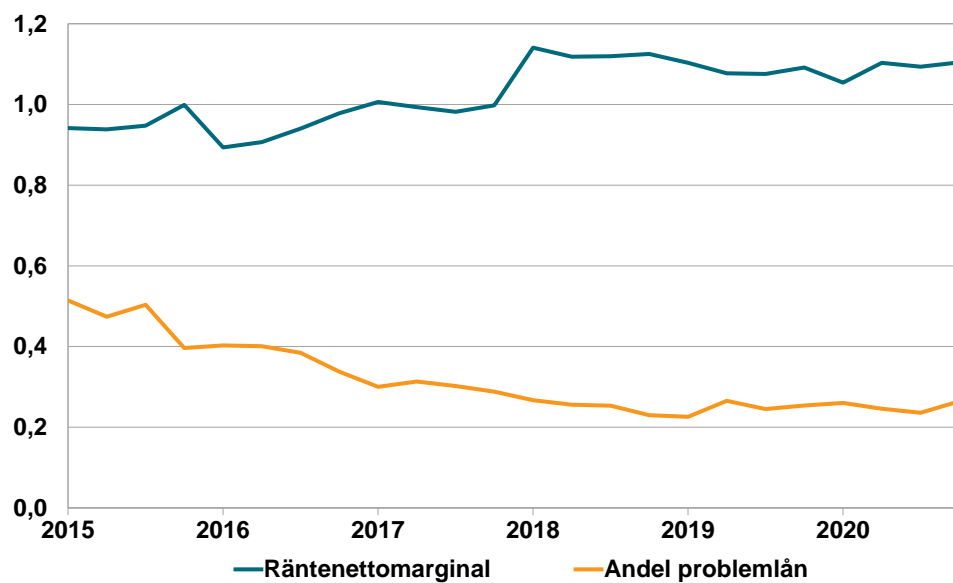
Miljarder kronor

Källa: FI. Anm. Nedgången i utlåning under 2015 berodde på att Skandiabanken sålde av sin verksamhet i Norge.

20. Räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Avser viktade genomsnitt.

Sparbanker

Sparbankernas utlåning har ökat under lång tid, särskilt inom bolån, och den fortsatte att öka även under 2020. Lönsamheten minskade under året, men stärktes under andra halvåret.

Kategorin sparbanker består av 59 banker, som skiljer sig åt vad gäller storlek och lönsamhet. Gemensamt är att varje sparbank verkar inom ett specifikt geografiskt område. Sparbankerna har i regel som övergripande mål att främja den lokala ekonomin och det lokala näringslivet.

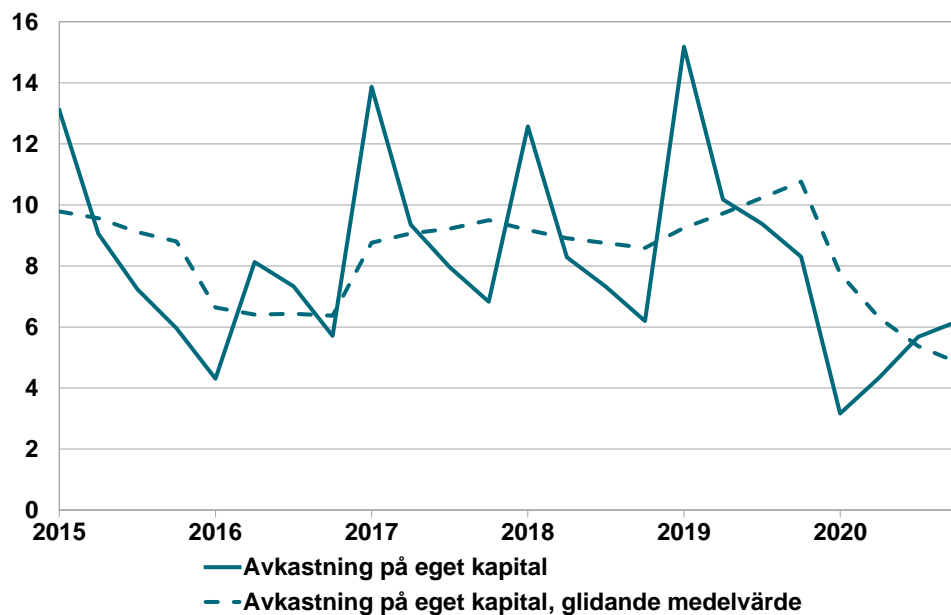
Den genomsnittliga lönsamheten har under en längre period i genomsnitt varit något lägre för sparbankerna än för den svenska bankmarknaden som helhet. En bidragande orsak kan vara att sparbankerna i de flesta fall inte har samma avkastningskrav som andra banker. Sparbankernas avkastning på eget kapital var 6,2 procent (8,3 procent) 2020. Avkastningen minskade till 4,3 procent första halvåret och stärktes sedan till 6,2 procent under andra halvåret, se diagram 21. Det är en stor spridning i lönsamhet mellan de olika sparbankerna eftersom deras lönsamhet ofta är kopplad till den lokala ekonomiska utvecklingen där de bedriver sin verksamhet.

Sparbankernas utlåning har växt stadigt under de senaste åren. Utlåning till hushåll är den dominerande delen av sparbankernas låneportfölj, vilket liknar den fördelning som retailbankerna har. Sparbankernas utlåning till allmänheten ökade med 7,4 procent (7,1 procent) under 2020. Ökningen drevs av bolånetillväxten som ökade med 14,6 procent (8,3 procent) under 2020, ökningen var större första halvåret än andra. Sparbankernas totala utlåning uppgick till 425 miljarder kronor, se diagram 22.

För sparbankssektorn har kreditkvaliteten varit stabil under de senaste åren. Andelen problemlån i relation till den totala utlåningen uppgick till ungefär 0,45 procent (0,42 procent) i slutet av 2020. Sparbankerna räntenettomarginal minskade till 1,59 procent (1,66 procent) under 2020.

21. Avkastning på eget kapital

Procent

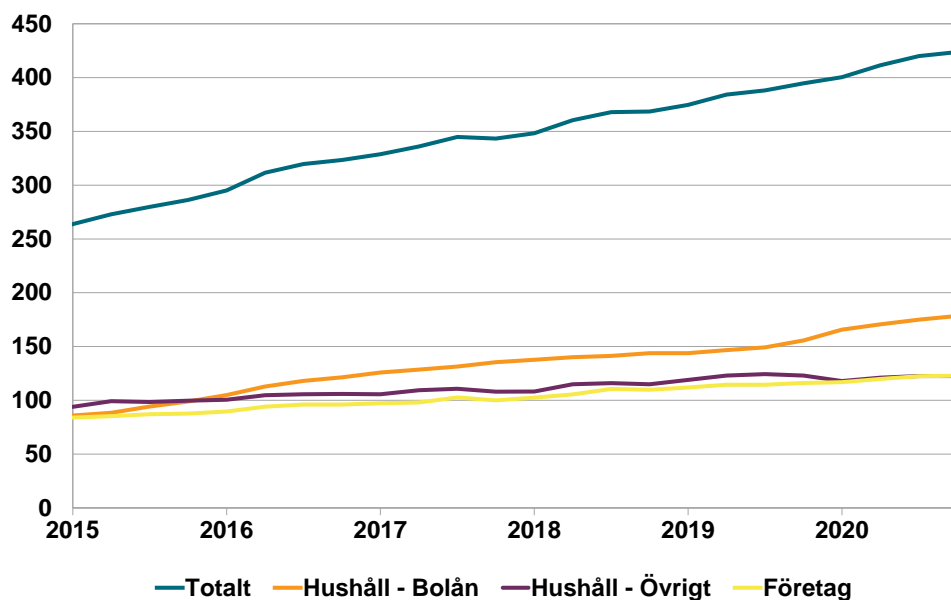

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen. Den cykliska trenden beror på att många sparbanker får utdelningar från Swedbank under det första kvartalet varje år.

22. Utlåning

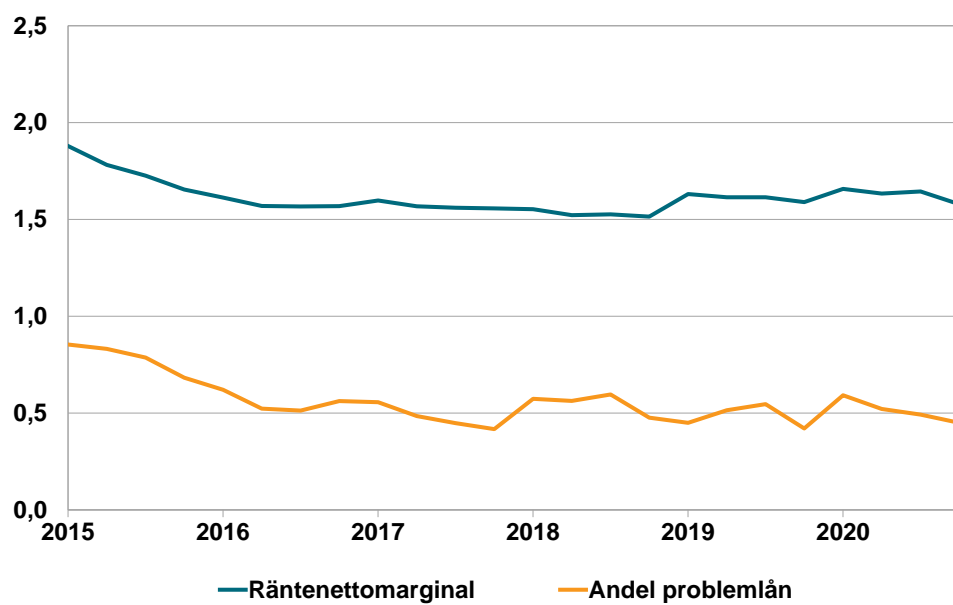
Miljarder kronor

Källa: FI.

23. Räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Avser viktade genomsnitt.

Konsumtionskreditföretag

Lönsamheten för konsumtionskreditföretagen minskade under första halvåret 2020, men återhämtade sig något under andra halvåret.

Konsumtionskreditföretagens kärnverksamhet är lån utan säkerhet till hushåll.⁸ Vissa konsumtionskreditföretag köper även förfallna fordringar av andra finansiella institut.

Konsumtionskreditföretagens genomsnittliga avkastning på eget kapital har historiskt varit ungefär som genomsnittet för bankmarknaden, men har sjunkit betydligt under senare tid. Lönsamheten minskade under 2020 och uppgick till 1,6 procent (5,5 procent). Lönsamheten gick ned kraftigt första halvåret, men stärktes något andra halvåret. En del av förklaringen till nedgången i lönsamhet på lång sikt är kostnader kopplade till expansion. Det gäller i hög grad för Klarna som vuxit snabbt under de senaste åren. Konsumtionskreditföretagens kostnader i relation till intäkter (K/I) uppgick till 73 procent (70 procent).

Utlåningen till allmänheten ökade marginellt, 0,8 procent (19 procent) under 2020, se diagram 25. Konsumtionskrediter utgör 81 procent av den totala utlåningen.

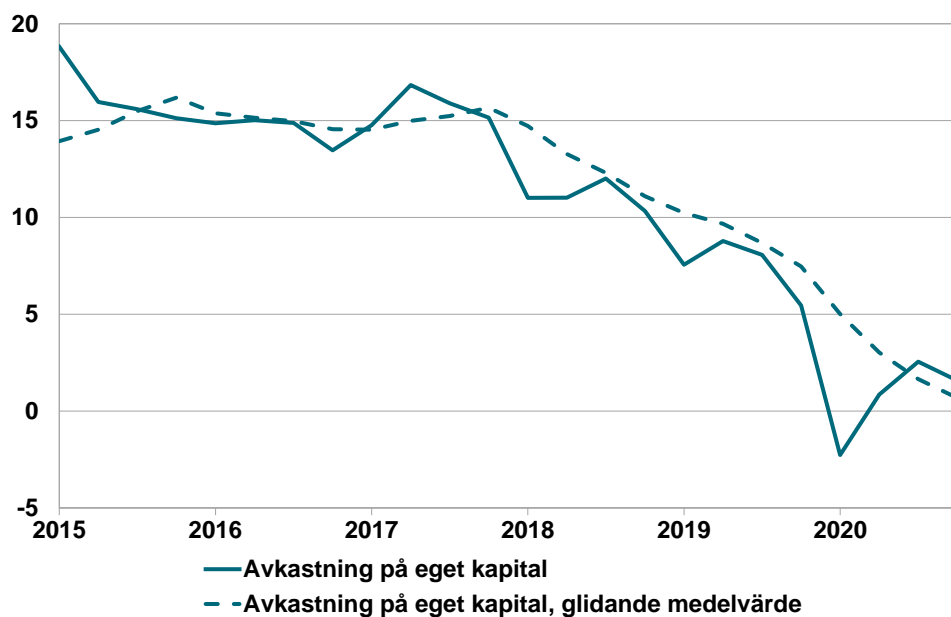
Konsumtionskreditföretagen är den kategori av finansiella företag på bankmarknaden som har den högsta räntenettomarginalen. Under 2020 uppgick den till 5,98 procent (6,52 procent), se diagram 26. Den höga marginalen kan förklaras av en högre risknivå i utlåningen jämfört med andra banker. Den högre risknivån visar sig genom att andelen problemlån är markant högre jämfört med andra banker. Under 2020 minskade andelen problemlån något till 11,7 (11,9 procent) vid årsskiftet, se diagram 26.

---

⁸ Konsumtionskreditföretag inkluderar endast konsumentkreditföretag som är banker eller kreditmarknadsföretag.

24. Avkastning på eget kapital

Procent

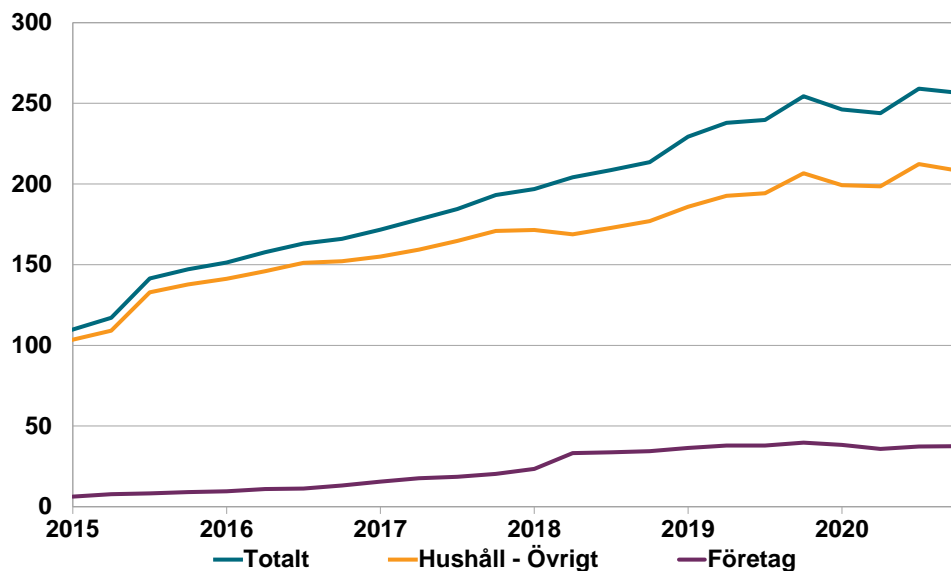

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

25. Utlåning

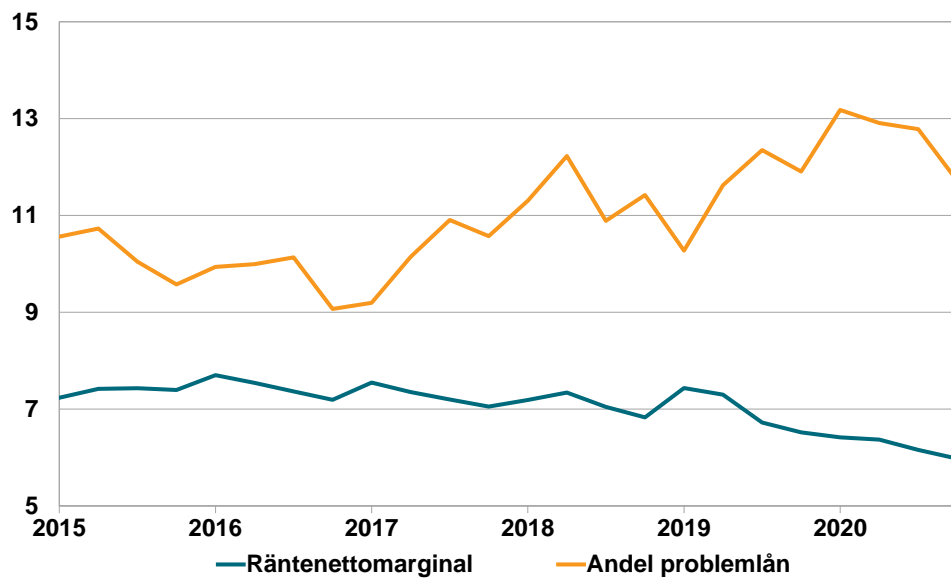
Miljarder kronor

Källa: FI.

26. Räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Avser viktade genomsnitt.

Värdepappersbanker

Hög aktivitet på börsen under 2020 resulterade i ett högt provisionsnetto för värdepappersbankerna. Detta genererade en hög avkastning på eget kapital under perioden. Bankernas utlåning fortsatte att växa även om deras låneprodukter fortsatt är ett litet produktsegment.

De fyra värdepappersbankerna i Sverige är inriktade på handel med värdepapper samt fond- och kapitalförvaltning. Två av dem fokuserar på institutionella kunder samt förmögenhetsförvaltning och personlig rådgivning. De andra två riktar sig till en bredare kundkrets med digitala plattformar för att förmedla olika sparprodukter och bolån.

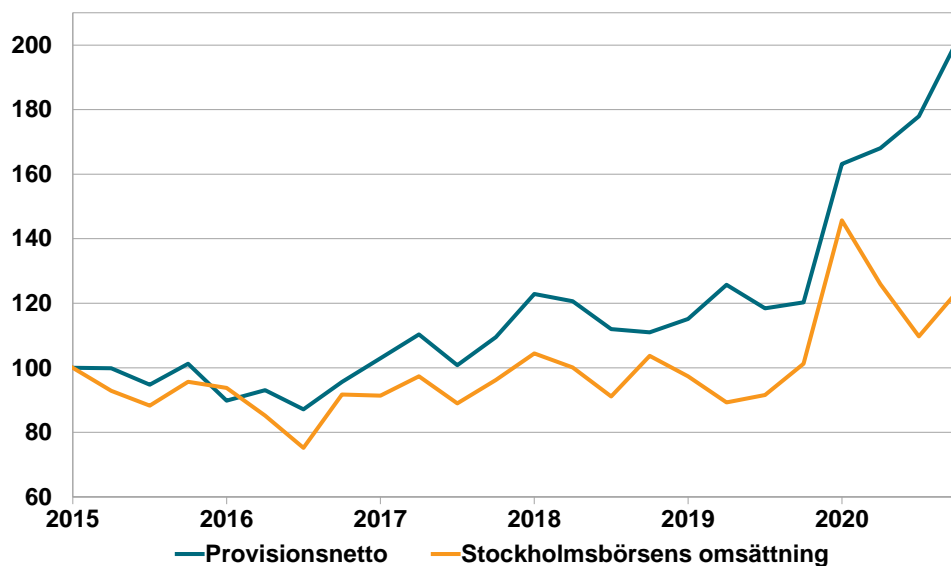
Värdepappersbankerna har en affärsmodell som är baserad på avgifter. Därför är provisionsnettot en viktig intäktskälla. Provisionsnettot stod för 82 procent (68 procent) av deras totala intäkter under 2020. Provisionsnettot växte med 67,4 procent (8 procent) under 2020. Ökningen beror på en betydande ökning av inflöde av sparande och kunder under pandemin. Fler värdepappersaffärer ledde till ökade intäkter i form av courtage och avgifter.

Värdepappersbankerna har överlag en hög avkastning på eget kapital. Trenden under de senaste åren har också varit att den har ökat. Under 2020 steg den ytterligare och uppgick till 32,4 procent (22,4 procent), se diagram 28. Kostnaderna i relation till intäkter (K/I) uppgick till 52 procent (65 procent).

Värdepappersbankernas utlåning ökade 17,9 procent (21,7 procent), ökningen sker från låga nivåer. Utlåningen är i huvudsak kopplad till värdepappersdepåer, men bolån är en växande produkt, se diagram 29. Sett till den totala bankmarknaden är deras andel av utlåningen fortfarande liten.

27. Provisionsnetto och Stockholmsbörsens omsättning

Index

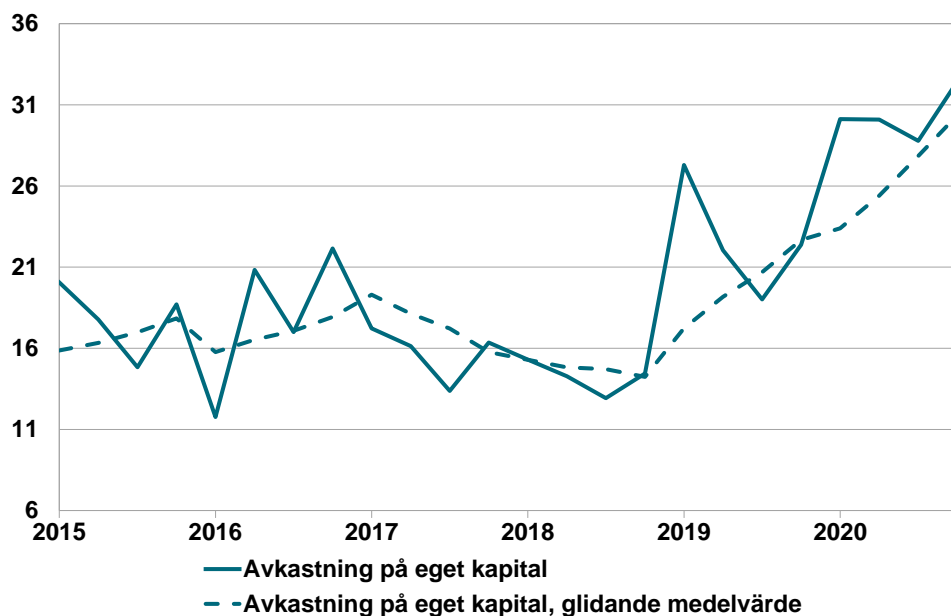

Källa: FI och Nasdaq

Anm. Stockholmsbörsens omsättning definieras som total aktieomsättning på Nasdaqs stockholmbörser per kvartal. Indexerad med första kvartalet 2015 som bas.

28. Avkastning på eget kapital

Ange enhet

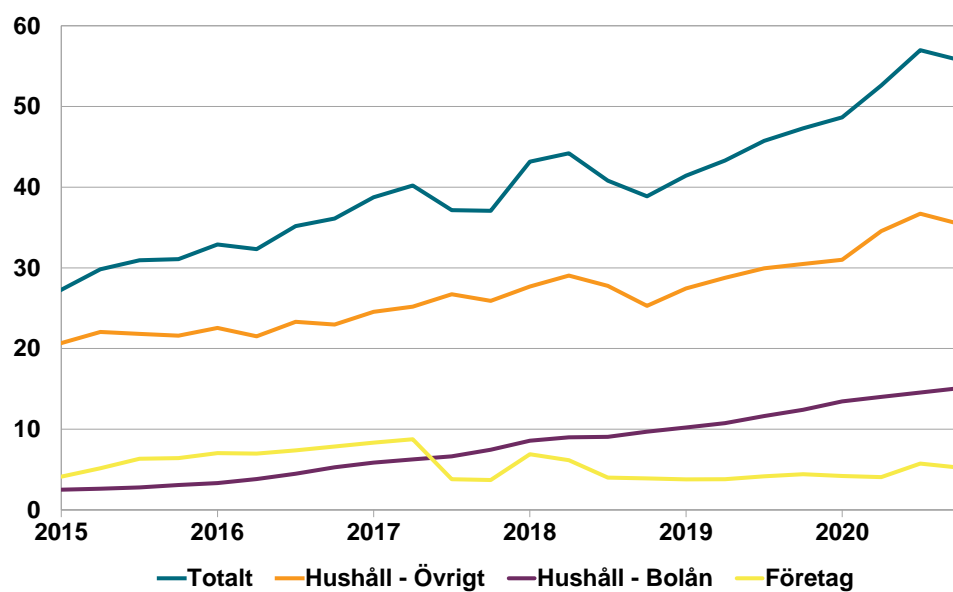

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

29. Utlåning

Miljarder kronor

Källa: FI.

Leasingbolag

Leasingbolagens lönsamhet minskade något under 2020 och andelen problemlån ökade. Konsumentkrediter och företagsutlåningen minskade under året, företagsutlåningen återhämtade sig dock och steg något under andra halvåret.

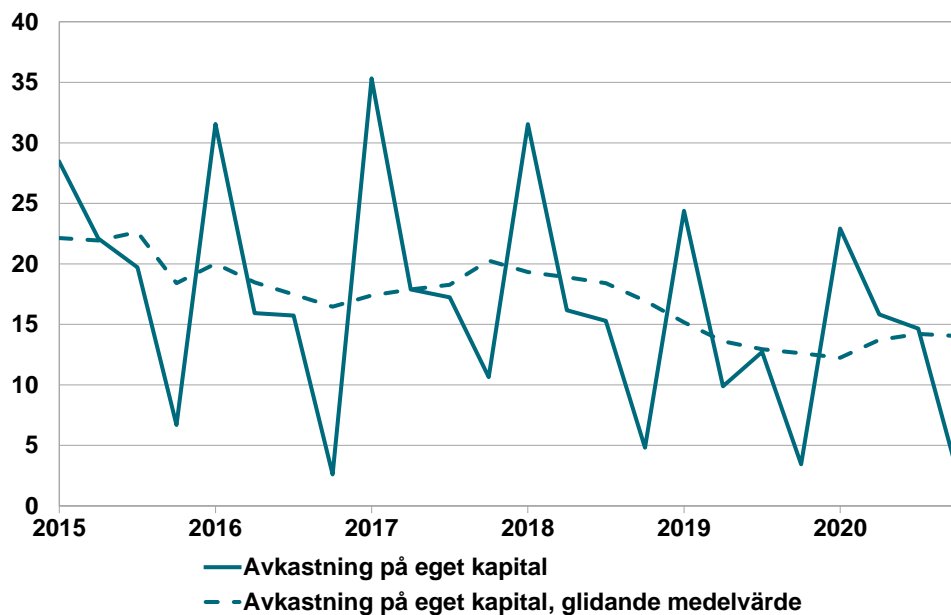
De sju leasingbolagen i Sverige har en annan affärsmodell än de traditionella bankerna. Leasingbolagens verksamhet syftar ofta till att stödja försäljningen i en icke-finansiell företagskoncern genom att erbjuda produkt-, sälj-, och kundfinansiering. I några fall handlar det om koncerner inom fordonsindustrin. Eftersom leasingbolagen är nischade mot produkt- och säljfinansiering är de mer konjunkturkänsliga än många andra typer av banker. Avkastningen på eget kapital tenderar att vara mycket volatil, se diagram 30. Det kan till viss del bero på att många av bolagen ingår i större koncerner, vilket innebär att moderbolaget kan styra bolagens redovisade vinst.

Utlåningen har växt relativt snabbt de senaste åren, men avtog under 2020. Det beror sannolikt på minskad efterfrågan på leasing i och med den ekonomiska osäkerhet som pandemin förde med sig. Leasingbolagens utlåning står för en liten del av bankmarknadens totala utlåning. Konsumentkrediter minskade under 2020, -1,2 procent (5,7 procent). Även företagsutlåningen minskade under 2020, -5,0 procent (12,8 procent) men återhämtade sig något under andra halvåret då den ökade med 5,8 procent, se diagram 31.

De senaste två åren har leasingbolagen haft högre andel problemlån relativt andra instituttyper. Andelen problemlån var stabil under andra halvåret 2020 och var 0,81 procent, (0,68 procent), se diagram 32.

30. Avkastning på eget kapital

Procent

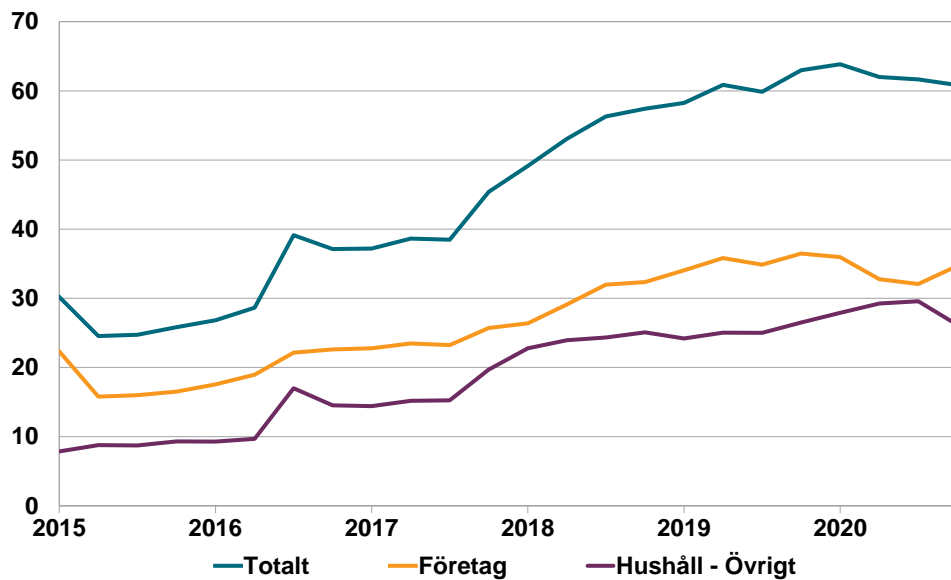

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

31. Utlåning

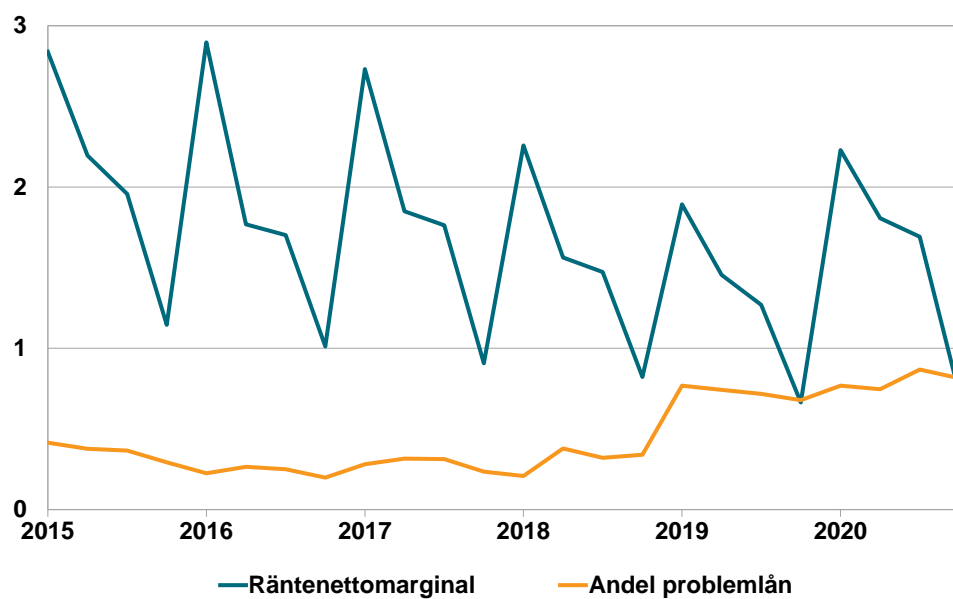
Miljarder

Källa: FI.

32. Räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt.

Bilaga 1 – Kategorisering av företag

Tabellen ger exempel på särdrag som kan förknippas med respektive kategori av företag.

Kategori	Exempel på särdrag	Banker som ingår
Storbanker (3 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Brett utbud av finansiella tjänster till hushåll och företag. Hög andel marknadsfinansiering. Hög grad av systemvikt, de utför många funktioner som är kritiska för samhället. 	SEB, Svenska Handelsbanken och Swedbank.
Retailbanker (4 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Kärnverksamhet inriktad mot lån med säkerhet. Intäkterna drivs av räntenetto. Finansierar sig genom inlåning från allmänheten och marknadsfinansiering. 	Skandiabanken, SBAB Bank, Länsförsäkringar Bank och Landshypotek Bank.
Sparbanker (59 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Har som övergripande mål att främja den lokala ekonomin och näringslivet. Erbjuder traditionella banktjänster inom ett givet geografiskt område. Intäkterna drivs av räntenetto. 	De fem största är Sparbanken Skåne, Sparbanken Nord, Sparbanken Sjuhärad, Varbergs Sparbank och Sörmlands Sparbank.
Konsumtionskreditföretag (13 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Kärnverksamhet inriktad mot lån utan säkerhet och olika slags betaltjänster. Flera banker inom denna kategori är inriktade mot fintech. Många av företagen är webbaserade. 	Aros Kapital, Collector, ICA Banken, Ikano Bank, Marginalen, MedMera Bank, Nordax, Resurs Bank, Svea Ekonomi, TF Bank, Klarna, Qliro, Northmill.
Värdepappersbanker (4 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Tillhandahåller finansiella tjänster som exempelvis värdepappershandel åt privatpersoner eller företag samt fond- och kapitalförvaltning. Intäkterna drivs av provisionsnetto. 	Avanza, Carnegie Investment Bank, Erik Penser och Nordnet.
Leasingbolag (7 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Kärnverksamheten har fokus mot produkt och säljfinansiering. Majoriteten av dessa bolag är dotterbolag till stora icke-finansiella koncerner. Erbjuder koncernens kunder finansiering, vid köp av deras produkter, exempelvis bilar eller andra kapitalvaror. 	Lantmännen finans, OK-Q8 Bank, Volvofinans bank, De Lage Landen Finans, Siemens Financial Services, Telia Finance, Toyota Material Handling Commercial Finance.
Bostadskreditinstitut (9 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Kärnverksamhet inriktad mot bolån. Affärsmodellen bygger som regel på överlåtelse av bolån till ett närliggande företag som skapar och förvaltar investeringsprodukter för institutionella investerarens räkning. 	Borgo, Hejmo Kredit, Bofink, Hemma i Sverige, Hypoteket, Simplex, Stabelo, Svensk Hypotekspension och Youple.
Betaltjänstföretag (36 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Förmedlar ofta olika sorters betallösningar. De blir ofta kategoriserade som fintech-företag. De agerar ofta som en mellanhand mellan konsumenten och en traditionell bank. 	Några av de största är Bamboora, Trustly, Loomis, Nokas och Kivra.
Utländska filialer och dotterbolag (29 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Denna kategori består av svenska filialer och dotterbolag till utländska, ofta stora, bankkoncerner. 	De största är Nordea Bank Abp:s filial i Sverige, Nordea Hypotek, Danske Banks filial i Sverige, Danske Hypotek och DnB NOR Banks filial i Sverige.
Övriga banker och kreditmarknadsbolag (14 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Exempelvis medlemsbanker, företag vars verksamhet innefattar förvärv av förfallna fordringar, företag som erbjuder fakturabelåning. 	Kommuninvest, Svensk exportkredit, Forex, Hoist, AK Nordic, JAK Medlemsbank, Ekobanken medlemsbank, GCC Capital, Svenska Skeppshypotekskassan, BlueStep, Avida Finans, Nordiska kreditmarknadsaktiebolaget, Promentor Finans AB, Monetiese Capital.